

چگونه کلیه ها سلامت استخوان ها را حفظ می کنند ؟

کلیه ها با حفظ تعادل مقدار کلسیم و فسفر خون ، سلامت استخوان ها را تامین می کنند . کلیه های سالم ، ماده ای به نام کلسی تریول تولید می کنند که باعث جذب کلسیم از روده می شود .

با پیشرفت نارسایی کلیه ، توانایی دفع فسفات نیز کاهش می یابد و میزان فسفات در مایعات بدن افزایش می یابد

غدد پاراتیروئید در جهت حفظ غلظت طبیعی کلسیم بدن دچار پرکاری می شود . این امر موجب برداشتن کلسیم از استخوان ها و در نتیجه کاهش تراکم و قدرت استخوان ها میشود . علاوه بر این ، برای رشد و ترمیم استخوان ، وجود شکل فعال ویتامین D ضروری است که توسط کلیه ها ساخته می شود. در بیماران با مشکل نارسایی کلیه با کمبود ویتامین D مواجه هستند .

بنابراین با کاهش جذب کلسیم از دستگاه گوارش ، پرکاری غدد پاراتیروئید و برداشت ذخیره کلسیم از استخوان ها و کاهش تولید ویتامین D بیماران تحت درمان با دیالیز ، مستعد شکستگی لگن و ضایعات استخوانی می شوند.

همچنین آلومینیوم موجود در برخی داروها به فسفات موجود در مایعات بدن متصل شده و در استخوان ها رسوب می کند و منجر به بیماری نرمی استخوان می گردد.

در اغلب بخش های دیالیز با توجه زود هنگام در این زمینه و انجام آزمایشات دقیق میزان کلسیم ، فسفر هورمون پاراتیروئید و... این مشکل بزرگ بالینی مدیریت می شود .

لذا تشویق بیماران تحت درمان با دیالیز در زمینه پیروی از دستورات دارویی ، کنترل رژیم غذایی ، انجام دیالیز کافی می تواند کمک کننده باشد.

علائم و نشانه های اختلالات استخوانی :

درد پاها ، درد پشت ، شکستگی استخوان ها ، رسوب کلسیم در عضله قلب و ریه ها ، قرنيه چشم ، پوست که از عوارض نادر ولی خطرناک می باشد .

خارش شدید ، زخم های پوستی و گانگرن نوک انگشتان دست و پا و افزایش فشار خون

درمان :

حفظ فسفر سرم در حد پایین برای پیشگیری از پرکاری پاراتیروئید و سایر اختلالات استخوانی می باشد.

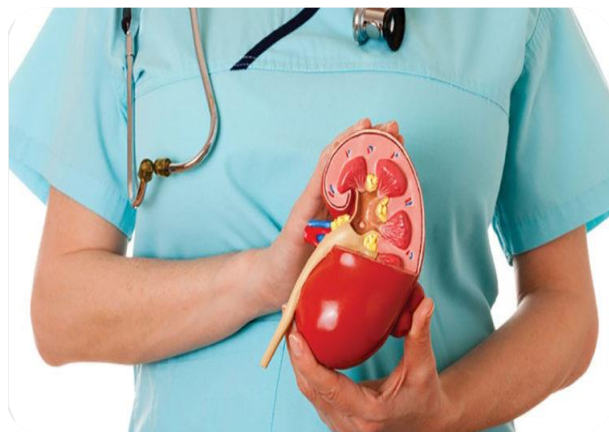
سطح فسفر سرم به میزان مصرف فسفر ، برداشت آن در دیالیز و داروهای متصل شونده به فسفات بستگی دارد . محدودیت مصرف پروتئین در رژیم غذایی ، میزان جذب فسفات را کاهش می دهد.

کاهش سطح هورمون پاراتیروئید البته باید احتیاط کرد خیلی پایین نیاید زیرا منجر به بیماری استخوان بی بنیه (آدینامیک) میشود.

تجویز کلسیم به شکل خوراکی یا تزریقی

کاهش اسیدوز مزمن

شناسنامه پمفلت آموزشی	
عنوان	بیماری های استخوانی در دیالیز
تهیه و تدوین	صدیقه کمانی – سوپروایزر آموزش سلامت
مشاور علمی	دکتر نوشین هاشمی
سال تهیه	بهمن ۱۴۰۴
کد پمفلت	AW4-08
بیمارستان گلدیس شاهین شهر www.goldis.mui.ac.ir	

مدیریت رژیم غذایی :

تغذیه نقش حیاتی در کنترل بیماری های کلیه دارد . تعیین نوع رژیم غذایی به مرحله بیماری کلیه و روش های خاص درمانی بستگی دارد .

یک رژیم غذایی ثابت برای همه بیماران وجود ندارد . و در مورد هر بیمار باید ارزیابی نیازهای خوردن و آشامیدن به صورت انفرادی انجام شود .

با این حال توصیه های کلی وجود دارد که می توان به همه بیماران حاد یا مزمن کلیوی پیشنهاد کرد . نیازهای تغذیه ای با پیشرفت بیماری مزمن کلیه تغییر می یابد .

محدودیت های غذایی و محدودیت مایعات سخت ترین چالشی است که بیماران کلیوی با آن رو به رو هستند .

اهمیت برنامه ریزی تغذیه ای در بیماران کلیوی :

- ❖ تاخیر در شروع دیالیز
- ❖ کاهش عوارض بیماری (مانند محدودیت فسفر که از بیماری استخوان جلوگیری می کند) .
- ❖ دریافت پروتئین و کالری کافی بر میزان مرگ و میر بیماران کلیوی تاثیر دارد .
- ❖ بهبود نقش کارشناس تغذیه

حتی اگر درمان کاهش و حفظ سطح فسفر سرم و افزایش سطح کلسیم سرم موفقیت آمیز باشد ، ممکن است بعضی از بیماران با اختلالات استخوانی درگیر باشند .

این بیماران با وجود دردهای استخوانی احتمالا " مبتلا به استخوان آدینامیک (بی بنیه) و یا استئومالاسی (نرمی استخوان) هستند و دچار شکستگی استخوان و افزایش هورمون آلکالین فسفاتاز می باشند .

وجود این اختلالات با تغییرات مشهود درعکس های رادیولوژی، بزرگی غدد پاراتیروئید ، افزایش مقادیر آزمایشات (پاراتیروئید و آلکالین فسفاتاز) ممکن است ضرورت انجام عمل جراحی برداشتن پاراتیروئید را مطرح کند .

بیوپسی استخوان پس از برداشتن هر چهار غدد یا بخشی از آن توصیه می شود .